

Національний університет
„Львівська політехніка“

**Музей історії
Львівської політехніки**

Нарис-путівник

За науковою редакцією Анни Кос

Львів-2005

Національний університет „Львівська політехніка“

Музей історії Львівської політехніки

Нарис-путівник присвячений 160-річчю Львівської політехніки — одного з найстаріших навчальних технічних закладів Європи.

У Музеї історії Львівської політехніки зібрано значну частину документів (найдавніші 1848, 1858, 1870 — 1890 рр.), експонатів, ілюстративного матеріалу, які розповідають про становлення та розвиток навчального закладу, про відомих учених, котрі працювали тут у різні часи, славетних випускників; про контакти Львівської політехніки з іншими технічними закладами світу.

Путівник допоможе відвідувачам докладніше ознайомитися з експозицією, а читачеві, який не був у Музеї, дасть уявлення про історію Львівської політехніки.

Lviv Polytechnic National University

The Museum of History of Lviv Polytechnic

The guide-book is dedicated to the 160th anniversary of Lviv Polytechnic, one of the oldest technical universities in Europe.

The Museum of History of Lviv Polytechnic holds a large collection of documents (the oldest ones dating back to 1848, 1858, 1870-1890), exhibits, illustrative materials to tell about the formation and evolution of the University, about well-known scholars and scientists who worked here in various times, famous alumni, and about contacts of Lviv Polytechnic with other technical institutions worldwide.

The guide-book is designed to help the visitors get better acquainted with the exposition, and to give some ideas of the history of Lviv Polytechnic to the reader who hasn't been to the Museum.

Зміст

I. Технічна академія (1844 — 1877)	4
II. Школа технічна (1877 — 1921)	12
III. Українська політехнічна (таємна) школа (1922 — 1925).....	18
IV. Львівська політехніка в 30-ті роки ХХ століття	24
V. Репресована наука (1939 — 1950).....	30
VI. Львівський політехнічний інститут (1939 — 1991).....	34

Contents

I. Technical Academy (1844 — 1877)	5
II. Polytechnic College (1877 — 1921)	13
III. Ukrainian Polytechnic (underground) School (1922 — 1925).....	19
IV. Lviv Polytechnic in the 30s of the 20th century	25
V. Science Repressed (1939 — 1950).....	31
VI. Lviv Polytechnic Institute (1939 — 1991).....	35

I. Технічна академія (1844 — 1877)

Датою заснування нашої Політехніки вважають 1844 рік. Тоді вона мала назву Технічна академія. То був час, коли Галичина у статусі провінції перебувала у складі Австрійської монархії. Львів як столиця новоорганізованого краю Австрії зазнав багатьох реформ, зокрема й освітянських. З кінця XVIII століття в Австрії почався період значного зацікавлення технікою. У 1815 р. була заснована Віденська політехніка.

Найстарішою технічною школою Європи є Паризька політехніка, заснована 1794 року. Львівська школа на п'ять років старша за Гельсінську політехніку та на два роки молодша від Мадридської.

На початках свого становлення нова Технічна академія у Львові знайшла притулок у житловому середньовічному будинку Даровського, що тепер на вулиці Вірменській, 2. У Музеї можна побачити зображення головного фасаду старої Політехніки, поперхові плани закладу із зазначеними кабінетами. Тоді в Академії навчалася аж 77 студентів...

У найближчому сусідстві з Технічною академією був Університет з бібліотекою, поряд — реальна школа, пов'язана з Технічною академією, а також перший постійний театр. Останні містилися у недавніх монастирських приміщеннях. У період так званої „Весни народів“ (1848 рік), коли на площі Ринок та Вірменській вулиці з'явилися перші барикади, студенти Академії та гімназисти рішуче виступили проти австрійського абсолютизму. Внаслідок вуличних боїв та бомбардування міста австрійцями приміщення Технічної академії та Університету були зруйновані

Будинок Даровського, в якому
(1844 — 1848, 1851 — 1869) містилася
Технічна академія (тепер вул. Вірменська, 2)

*Darovskyy's house (now 2, Virmenska Street),
in which the Technical Academy was housed
(1844-1848, 1851-1869)*

Студентське посвідчення
Г. Комарницького (1858).

*The Student's Card of
Komarnytsky (1858)*

I. Technical Academy (1844 — 1877)

The history of Lviv Polytechnic University began in the year 1844, with the foundation of the Lviv Technical Academy. At that time Halychyna was a constituent part of the Austro-Hungarian Empire.

This Lviv school is five years older than Helsinki Polytechnic and two years younger than its Madrid counterpart.

At its beginnings the new Technical Academy occupied Darovsky House, an example of the medieval architecture, at 2 Virmenska Street. As many as 77 students studied there then.

In the vicinity to the Technical Academy, there was the University with its library, nearby there was the real school related to the Technical Academy, as well as the first permanent theatre. The latter were located in the former monastery buildings. In the period of the so-called “Spring of peoples” (1848), when the first barricades were set up in Rynok Square and Virmenska Street, the Academy students and pupils of public schools called “gymnasia” actively rose up against Austrian absolutism. As a result of street fights and bombardment of the city by Austrians, the buildings of the Technical Academy and of the University were destroyed by fire. The University library was badly damaged, many ancient documents and objects of interest were burnt.

A list of Polytechnic students who took part in barricade fights has been preserved till our days. In this way the youth manifested their public position. More than a century and a half ago the Austrian authorities tried to decide what to do with those young ‘mutineers’. Visitors to the Museum can get acquainted with the list of the politically conscious youth.

Іван Левинський
і Василь Нагірний
навчалися в Академії

*Ivan Levynskyy /
Vasyl Nahirnyy,
Academy student*

пожежею. Від неї дуже потерпіла університетська бібліотека, згоріли також найдавніші пам'ятки та документи Технічної академії.

До наших днів зберігся список політехніків, які брали участь у барикадних боях. У такий спосіб молодь виявляла свою громадянську позицію. Понад півтора століття тому австрійські урядовці вирішували, що ж робити з цими молодими бунтарями. Тепер зі списком цієї свідомої молоді можуть ознайомитися відвідувачі Музею. Може, побачать у ньому знайоме прізвище когось зі своїх пращурів? Це в Музеї є малюнок сучасника революції 1848 року, на якому зображені поруйновані барикади, сторінка першої у Галичині української газети „Зоря Галицька“, провідного часопису українців Австро-Угорщини.

На музейних стендах є також документи, що їх отримували студенти Технічної академії: посвідчення про складені іспити, додатки до дипломів. Оригінальний документ — посвідчення, датоване 1858 роком — свідчить, що українець Гнат Комарницький на „відмінно“ склав іспит з англійської мови, виявивши і глибоке знання творчості англійських письменників. В іншому документі, підписаному професором Університету О. Огоновським, зазначено, що Г. Комарницький дуже добре знає українську мову, і висловлено сподівання, що він як працівник магістрату буде вельми корисний на ниві народного шкільництва.

Певні досягнення Академії у царині окремих наукових дисциплін засвідчує звернення до неї Крайової Ради з проханням зробити хімічний аналіз трускавецького болота. Серед інших матеріалів — ілюстрація залізничного двірця у Львові, портрети Івана Левинського (1851 — 1919) та Василя Нагірного (1847—1921) і коротенькі спогади про Академію її вихованців, документи про одного з найперших творців так званої львівської математичної школи Лаврентія Жмурка (1824 — 1889). Є надіслані на адресу Технічної академії запрошення узяти участь у роботі всесвітніх виставок у Відні (1873) та Парижі (1878).

У 1872 році урочистості з нагоди початку нового навчального року відбулися у науковому осередку Оссолінеумі (тепер Наукова бібліотека НАН України). Саме

Who knows, they may yet happen to find the name of one of their ancestors there? There is also a picture by a contemporary of the 1948 revolution, in which one can see destroyed barricades, a page from the first Ukrainian newspaper in Halychyna “Zorya Halyts’ka” (“The Star of Halychyna”), the leading chronicle of the Ukrainians in Austro-Hungary.

At the museum stands there are also exhibits of documents that students of the Technical Academy used to receive: records of examinations passed, supplements to diplomas. Quite an original document is a certificate dated 1858 and stating that a Ukrainian, Hnat Komarnyts’ky, passed an examination in English with an excellent mark, showing his profound knowledge of English writers’ works. Another document, signed by University Professor O. Ohonovs’ky, reads that H. Komarnyts’ky had a good command of the Ukrainian language and he as a member of the Magistrate was expected to be very helpful in the field of popular schooling.

The request by the Krayova Rada (the name of the Polish governmental body) to make an analysis of Truskavtsi marshes testifies to the achievements of the Academy in the scientific realm. Among other exhibited articles there is an illustration of the railway station building in Lviv, portraits by Ivan Levyns’ky (1851-1919) and by Vasyl Nahirny (1847-1921), short recollections by students of the Academy, written records about Lavrentiy Zhmurka (1824-1889), one of the first founders of so-called Lviv mathematical school. There are also invitations sent to the Technical Academy to take part in the World’s exhibitions in Vienna (1873) and Paris (1879).

Юліан Медведський (1835 — 1918), професор кафедри геології та мінералогії, неодноразовий ректор Технічної академії

Julian Medvedskyy (1835-1918), Professor of the Department of Geology and Mineralogy, more than once Rector of the Technical Academy.

Юліан Захарієвич (1837 — 1898), професор, проєктант нового приміщення Академії, ректор (1877 — 1878)

Julian Zachariyevych (1837-1898), Professor and designer of the new Academy building, the Academy Rector (1877-1878)

Студентське посвідчення (1862)

A Student's Card (1862)

тут було проголошено про зрівняння у правах професури Університету й Технічної академії, введено поділ на факультети. Копія гравюри, на якій зображено Оссолінеум, нагадує про цю подію.

Документ, датований 1876 роком, свідчить про те, що з того року професор Шараневич розпочав було читати курс технічних новинок Європи. В експозиції можна побачити також розпорядження, яким професорові Юліянові Захарієвичу надано відрядження з умовою, що він, відвідавши європейські міста та ознайомившись із будівлями технічних навчальних закладів, викінчить свій проект будівлі Технічної академії. Не менш цікавий ще один документ — звернення викладачів до крайового уряду з проханням надати можливість незаможним студентам виїжджати за кордон для ознайомлення із сучасними технічними досягненнями. Це звернення підписане такими відомими професорами, як Стржелецький (фізика), Франке (механіка), Фронда (загальна хімія), Захарієвич (архітектура), Марконі (скульптура), Медведський (геологія та мінералогія), Жмурко (математика). Їхні портрети та документи теж представлені в експозиції. У тому ж році Міністерство віровизнання та освіти повідомило Академію про відкриття при ній школи рисунку та моделювання.

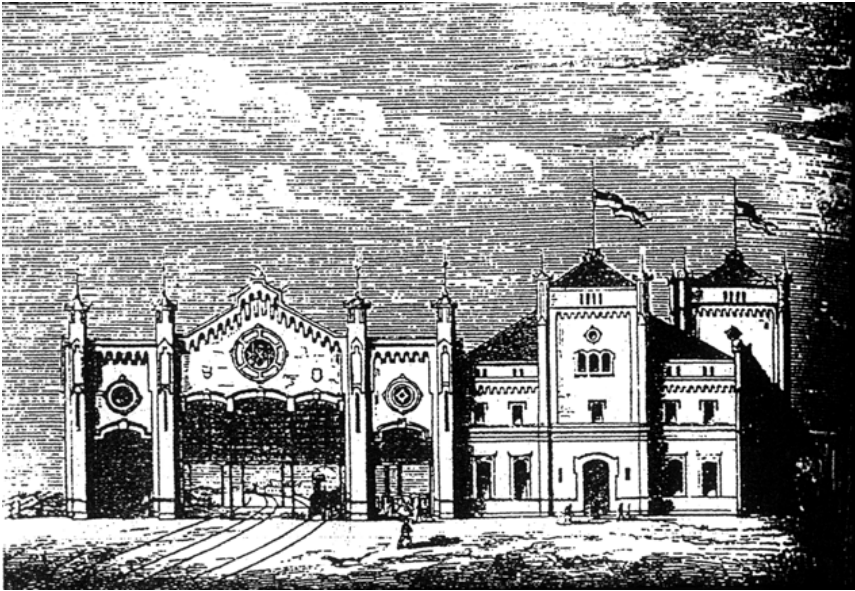
Новий навчальний 1877 рік Академія розпочала в новому приміщенні, яке відповідало тодішнім вимогам технічної освіти. Автором проекту був професор Юліан Захарієвич, реалізація його здійснена Г. Бізанцем, пластично-декоративне оздоблення виконав Л. Марконі.

13 вересня 1880 року, перебуваючи у Львові, Академію відвідав цісар Франц-Йосип. Він вписав своє прізвище до Пам'ятної книги (тепер вона зберігається у Вроцлаві). Імператор подарував Академії свій портрет, а також виступив замовником одинадцяти монументальних живописних творів, які були задумані для Акткової зали як своєрідні алегорії розвитку суспільства, його досягнень і технічного поступу. Роботи виконані в майстерні відомого польського маляра Яна Матейка його учнями. Серед останніх були І. Уніжицькі, Т. Лісевич, К. Лускина, К. Желіховський,

In 1872 celebration to mark the beginning of the academic year took place in the scientific society of Ossolineum (now Scientific library of the Ukrainian Academy of Sciences). It was the place where the equalization of the title of the university professor and the Technical Academy professor was announced, and the division into faculties was introduced. A copy of a print with Ossolineum in it is there to remind us of this event.

A document dated 1876 reveals that Professor Sharanevych began to deliver a course “Technical novelties in Europe”. At the exhibition one can see the document by which Professor Yulian Zakhariievych was granted a leave on condition that the latter, after visiting European cities and seeing the buildings of technical higher establishments, would carry through his design for the Technical Academy building. Another document presenting as much interest is the teachers’ request addressed to The Krayova Rada.

One more document is not less interesting — teachers’ appeal to the regional authorities with the request to give poor students an opportunity to go abroad with the purpose of getting acquainted with the latest technical achievements. The same year the Ministry of religion and education informed about opening a school of drawing and modeling affiliated to the Academy.

Перший залізничний вокзал у Львові (1861)

The first railway station in Lviv (1861)

А. Стражинський. Їхні творіння і сьогодні прикрашають Актову залу Політехніки. Експонуються світлини головного фасаду (кінець XIX ст.), ілюстрації алегоричних творів, присвячених найбільшим здобуткам XIX століття: телеграфу та паровій машині. Серед інших матеріалів — зображення вулиці Коперника середини XIX століття, Святоюрський ярмарок, звернення Крайового археологічного товариства до Академії з проханням про допомогу.

Грамота про нагородження професора Ю. Медведського медаллю за заслуги на світовій виставці у Відні (1873)

Certificate of decoration of Professor Julian Medvedskyuy with a medal for his part in the World Exposition in Vienna (1873)

Головний корпус Політехніки. Початок ХХ ст.

The main building of the Polytechnic. The beginning of the 20th century

In 1877 the Academy started the new academic year on the new premises which met requirements to technical education at that time. The author of the design was Professor Yulian Zakhariyevych, its implementation was carried out by H.Bizanets, the plastic-decorative designs were executed by L.Markoni.

On September, 13, 1880, being in Lviv, the Emperor Franz Josef visited the Academy. He presented the Academy with his portrait, and also ordered eleven monumental pictorial works which were conceived for the Assembly Hall as original allegories of the evolution of society, its achievements and technical progress. The works were implemented in the workshop of the famous Polish artist Yan Matejko by his apprentices.

II. Школа технічна (1877 — 1921)

У 1877 році Технічна академія отримала титул школи високої освіти і змінила свою назву — Політехнічна школа. В експозиції представлено статут Політехнічної школи, дипломи докторів наук та почесних докторів, зокрема диплом маршала Франції Фердинанда Фоша, статuti студентських товариств, які формувалися за національною ознакою, серед них німецьке, єврейське, польські та інші.

Статистичні дані засвідчують, що 1900 року на навчання до Політехнічної школи було прийнято 550 абітурієнтів-поляків і лише 41 українець. Дискримінаційна політика Польщі на загарбаних нею українських землях особливо чітко проявлялася у школі високої освіти. Це засвідчує і документ про надання широких пільг студентам-полякам, які брали участь в українсько-польській війні.

Матрикула студента Вітольда
Ауліха (1907)

*Matricula of student Vitold Aulikh
(1907)*

Диплом почесного доктора
технічних наук ЛПШ,
наданий Марії Кюри-
Скловоській (1912)

*Diploma of Doctor Honoris
Causa of technical sciences
of Lviv Polytechnic School,
awarded to Maria
Curie-Skadowska (1912)*

Абданк-Бруно Абаканович (1852 — 1900),
професор-електротехнік, відзначений орденом
Почесного легіону

*Abdank-Bruno Abakovych (1852-1900),
Professor of electric engineering decorated with the
Order of the Honourable Legion*

Роман Залозецький-Сас (1861 — 1918), професор,
дійсний член НТШ, представник французьких
і англійських компаній у Галичині

*Roman Zalozetsky-Sas (1861 — 1918), Professor,
a member of Shevchenko Scientific Society, a representative
of French and German companies in Galicia*

II. Polytechnic College (1877 — 1921)

In 1877 the Technical Academy received a title of a school of higher education and was renamed the Polytechnic College. The exposition contains the regulations of the Polytechnic College, diplomas of doctors of sciences and honorable doctors, in particular the diploma of Marshal of France Ferdinand Fögl, the regulations of students societies formed according to ethnic identity, among them German, Jewish, different Polish ones and others.

Statistical data testify that 550 Polish entrants and only 41 Ukrainians were admitted to the Polytechnic College in 1900. Discrimination policy of Poland on seized Ukrainian lands showed itself particularly clearly at schools of higher education. It is also testified by a document about granting wide privileges to students-Poles who took part in the Ukrainian-Polish war.

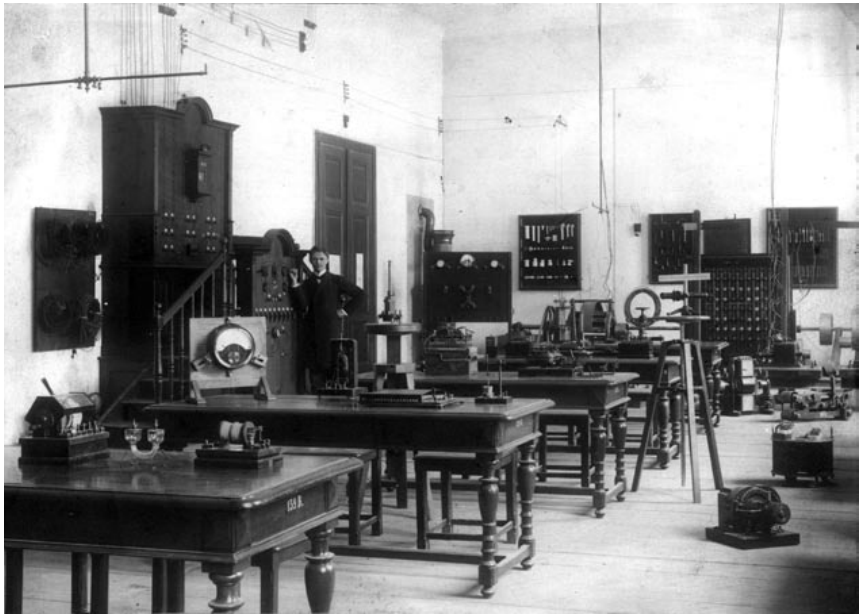
The exposition contains many interesting documents concerning the physicist of world renown Marie Curie-Sklodowska, in particular her message dated 1922 stating that she could assist in granting financial help to the Polytechnic College through the League of Nations.

In another document the Rector of Lviv Polytechnic asks M.Curie-Sklodowska to represent Lviv Polytechnic in the ceremonies in Sorbonne University devoted to the anniversary of the discovery of radium. The diploma of honourable DScTech. given to Maria Curie-Sklodowska in 1912 by Lviv Polytechnic College (here she also delivered a lecture) is also displayed.

Експозиція містить чимало цікавих документів, пов'язаних із фізиком світової слави Марією Кюрі-Склодовською, зокрема її повідомлення, датоване 1922 роком, про те, що вона може через Лігу націй посприяти в наданні Львівській політехніці фінансової допомоги.

В іншому документі ректор просить М. Кюрі-Склодовську представляти Львівську політехніку на урочистостях у Сорбоннському університеті, присвячених ювілею відкриття радіо. Експонується також диплом почесного доктора технічних наук, наданий Марії Кюрі-Склодовській у 1912 році Львівською політехнічною школою (тут вона також прочитала лекцію).

Відвідувачам музею буде цікаво побачити фото професорів Львівської політехніки біля головного корпусу, датоване 1925 роком, інтер'єри гуртожитків Політехніки початку ХХ століття, портрети відомих професорів Івана Левинського, Абданка Абакановича, Романа Сас-Залозецького, Стефана Банаха, наукові публікації викладачів Політехніки, а також статути створених за професійними ознаками студентських товариств, в які політехніки тоді охоче гуртувалися.

Електротехнічна лабораторія (1902)

Електротехнічна лабораторія (1902)

Професура біля входу до Політехніки (1925)

Professors in front of Polytechnic (1925)

It will be interesting to visitors to the museum to see a photo of Professors of Lviv Polytechnic near the main building, dated 1925, interiors of hostels of Polytechnic in the beginning of the 20th century, portraits of famous Professors Ivan Levynsky, Roman Sas-Zalozetsky, Stefan Banakh, scientific publications of lecturers of Lviv Polytechnic, and also regulations of the profession-based students societies into which students rallied willingly.

The exposition contains a document of 1899 about the intention of the Ukrainian students' society "Osnova" to celebrate the anniversary of Taras Shevchenko's birth, a portrait of Stepan Charnetsky, a student of Lviv Polytechnic, the author of the popular song "Red guelder-rose" who became a famous poet.

It is likely to be interesting for present-day students to examine "absolutories" (supplements to diplomas) and certificates of their predecessors.

A document dated 1921 testifies that associate professorship in aircraft piloting was to be opened in Lviv Polytechnic. Near this document there is a photo of a young man in the uniform of a Sich rifleman. This is Peter Franko, a son of the Great Stone-cutter, a student at Lviv Polytechnic, a chemist, a pilot.

There is an appeal of an American-Polish industrial firm to the administration of Lviv Polytechnic in which it was informed that students of Polytechnic had an opportunity to study and work in the USA. For this purpose they had to know the English language. And

Степан Чарнецький (1881 — 1944), випускник
Львівської політехнічної школи, поет, критик

*Stepan Charnetsky (1881-1944), a graduate of Lviv
Polytechnic School, poet, critic*

Петро Франко (1890 — ?), хімік, летун,
випускник Львівської політехнічної школи

*Petro Franko (1890 — ?), chemist, pilot,
a graduate of Lviv Polytechnic School*

В експозиції представлено документ 1899 року про намір українського студентського товариства „Основа“ відзначити ювілей Тараса Шевченка, портрет студента Львівської політехніки, автора славнозвісної пісні „Червона калина“ Степана Чарнецького, який став знаним поетом.

Сучасним студентам буде, мабуть, цікаво оглянути абсолюторії (додатки до дипломів) та свідоцтва своїх попередників.

Документ, датований 1921 роком, свідчить про те, що у Львівській політехніці має бути відкрита доцентура летунства. Поряд із цим документом — світлина юнака в однострою січового стрільця. Це Петро Франко, син Великого Каменяра, студент Львівської політехніки, хімік, летун.

Збереглося до наших днів звернення американсько-польської промислової фірми до ректорату Політехніки, в якому йдеться про те, що студентам-політехнікам надана можливість навчатися і працювати у США. Для того вони мусять знати англійську мову. А того, кому бракуватиме відповідних знань, чекає некваліфікована фізична праця.

У 1921 році згідно з розпорядженням Міністерства релігійного визнання та освіти назву Львівської політехнічної школи було змінено на Політехніку Львівську (документ від 13. 01. 1921 р.).

those, who would lack sufficient appropriate knowledge, would get unqualified physical work.

In 1921 the name of Lviv Polytechnic College was changed to Lviv Polytechnic according to the order of the Ministry of religion and education (a document of January, 13, 1921).

Інтер'єр студентського гуртожитку (20-ті роки XX ст.)

The interior of students' dormitory (20s of XX century)

III. Українська політехнічна (таємна) школа (1922 — 1925)

Українська молодь, яка у двадцятих роках (після поразки національно-визвольних змагань) була позбавлена права здобувати вищу освіту, не бажала миритися з такою ситуацією.

1920 року з ініціативи української інтелігенції та за підтримки Митрополита Андрея Шептицького при Львівському таємному університеті було організовано однорічні політехнічні курси. Тут професори читали загальнотеоретичні предмети. На основі цих курсів було створено Українську високу політехнічну (таємну) школу.

У вересні 1922 року був затверджений статут школи, який зберігається у Музеї. Спочатку школа мала три відділи (факультети): загальний, машинний (машинобудівний) та лісовий (лісово-агрономічний). Незабаром було відкрито хімічний та мистецький відділи. Очолював таємну Львівську політехніку ректор Віктор Лучків, її колишній випускник. На груповому фото бачимо ректора серед студентів-українців у Данцігу. Поряд на світлинах — професори таємної школи, відомі вчені та громадські діячі: Микола Чайківський — відомий математик, Іван Феценко-Чопівський (читав спецкурс металознавства, був одним із найбільших спеціалістів у цій галузі), Петро Холодний. Привертає увагу звернення до сенату школи професора Олекси Новаківського, керівника малярської школи.

Добре нині зберігся у Львові будинок на вулиці Коцюбинського, 21, де відбувалися таємні лекції (нині це корпус Української академії друкарства). Фото цього будинку, збудованого на кошти українського мецената Євгена Чикаленка для української молоді, представлено в експозиції.

Політехнічній школі довелося діяти в тяжких умовах переслідувань української освіти: погромів польської поліції, арештів викладачів та студентів. Один із документів розповідає, що 20 листопада 1923 року о 8 годині ранку до будинку на Святоюрській горі (там також відбувалися підпільні заняття) увірвалися польські поліцаї, які конфіскували конспекти студентів та заарештували професора Холодного.

Петро Холодний — одна з найцікавіших постатей української історії. Він був заступником міністра освіти в уряді УНР. Коли національно-визвольні змагання закінчилися поразкою, П.Холодний виїхав до Галичини. Ще в Києві він неабияк зацікавився малярством (відвідував вечірні заняття у школі відомого українського художника Олександра Мурашка). У Львові мистецтво стало єдиною доступною йому працею, позаяк польська влада не допускала його до будь-якої роботи (сьогодні українське мистецтво ХХ століття неможливо уявити без творчості Петра Холодного). Але водночас він також займався своєю фаховою справою: викладав хімію та фізику в підпільних українських навчальних закладах.

Виявляючи високу свідомість та бажаючи здобути високу освіту, молодь відвідувала таємні лекції і тим самим ризикувала потрапити на три роки до 'язниці. Саме на такий термін за польським законодавством ув'язнювали студентів, які навчалися у підпільних

Микола Чайківський (1887 — 1961),
професор-математик, дійсний член НТШ

*Mykola Chaikivsky (1887-1961), Professor of
mathematics, an active member of Shevchenko
Scientific Society*

Петро Холодний (1881 — 1936),
професор-хімік, викладач Української
політехнічної (таємної) школи

*Petro Kholodny (1881 — 1936), Professor
of chemistry, teacher at the Ukrainian
Polytechnic (underground) School*

III. Ukrainian Polytechnic (underground) School (1922 — 1925)

The Ukrainian young people, who were deprived the rights to receive higher education in the twenties after the defeat of the national-liberation struggle, did not want to reconcile themselves to such discrimination.

In 1920 a one-year Polytechnic course was organized on the initiative of Ukrainian intelligentsia and with support of the Metropolitan Andrey Sheptytsky at Lviv underground university. Here professors read general theoretical subjects. Ukrainian High Polytechnical (underground) school was organized on the basis of this course.

The statute of the school which is now kept in the Museum was adopted in September 1922. At first the school had three departments (faculties): General Technology, Mechanical Engineering, and Agriculture and Forestry. Later the faculties of Chemistry and Architecture appeared. The underground Lviv Polytechnic was headed by the Rector Victor Luchkiv, a former graduate of Lviv Polytechnic. In the photo we can see the Rector among Ukrainian students in Dantsing. Beside on the photos, there are professors of the underground school; famous scientists, and public figures: Mykola Chaikivsky — the famous mathematician; Ivan Feshchenko- Chopivsky (he delivered lectures in Metal Science and he was one of the greatest experts in this branch); and Petro Kholodny. Professor Oleksa Novakivsky's appeal to the school Senate also attracts attention.

Група студентів таємної Політехніки. В центрі — ректор Віктор Лучків

A group of students of the underground Polytechnic School. Rector Viktor Luchkiw is in the middle

зкладах. Але ніякі переслідування не лякали ні українських професорів, ні студентів.

„Маю багато технічних знань і хотів би вступити до Львівської політехніки більше з патріотичних почуттів. Хочу своєю особою збільшити кількість осіб української інтелігенції, якої є мало“, — це рядки з автобіографії Ярослава Мельника, який подав заяву про вступ до таємної української Політехніки у Львові. Відвідувачі Музею теж можуть ознайомитися з цим документом.

Навчальний процес у таємній Львівській політехніці був організований за програмою Гданської політехніки та Пшібрамської гірничої академії у Чехо-Словаччині, лісовий та хімічний відділи студіювали на основі програми Празької політехніки. Ректор Віктор Лучків встановив тісні контакти з представниками європейських політехнічних шкіл високої освіти, завдяки чому українські студенти мали можливість продовжити студії за кордоном, коли умови навчання у Львові стали нестерпними. У музейній експозиції є світлина, на якій зображена перша група українських студентів-політехніків, котра виїхала на навчання за кордон. Особливо багато українських студентів продовжувало студії у Данцігській політехніці. У музеї представлені документи, з яких можемо довідатися як про тамтешнє навчання студентів-українців, так і про їхнє життя загалом. Оскільки здебільшого наші студенти були з неможливих родин, то навчатися на чужині їм було нелегко. Багато хто з них підробляв репетиторством. Не цуралися і фізичної роботи — про це свідчить світлина, на якій українські студенти у вільний від навчання час розвантажують вагони з вугіллям. Криза в Європі дуже ускладнила життя та навчання українських студентів. У цей тяжкий час у Галичині

The building at 21 Kotsiubynsky Street in Lviv, where the secret lectures were held (now it is the building of Ukrainian Academy of Printing) is well preserved nowadays. The photo of this building, which was built for Ukrainian youth and funded by Yevgen Chykalenko, is presented in the exposition. Polytechnic school had to work under the difficult circumstances of persecution of Ukrainian education: massacres by the Polish police, arrests of teachers and students. One of the documents tells that at 8 a.m. on November, 20th in 1923 the Polish police broke into the building on Svyatoyurska Mountain (the secret classes were also held there), they confiscated students' notes and arrested Professor Kholodny.

Petro Kholodny is one of the most interesting figures in Ukrainian history. He was a Deputy Minister of Education in the UNR government. Petro Kholodny went to Halychyna when national liberation movement failed. When being in Kyiv he was interested in painting (he attended evening school of the famous Ukrainian painter Olexander Murashko). In Lviv, art became his only available job, though the Polish authorities didn't allow him to do any work (nowadays it is impossible to imagine Ukrainian art without Petro Kholodny's work). But at the same time he was engaged in his main professional activity: he taught Chemistry and Physics in underground Ukrainian educational institutions.

Ukrainian young people attended secret lectures, revealing their consciousness and desire to get higher education and taking the risk of serving 3 years term in prison. It was the term during which students of underground institutions were imprisoned according to Polish legislation. But students and teachers were not afraid of the persecution.

"I have a lot of technical knowledge and I'd like to enter Lviv Polytechnic owing to patriotic feelings. I want to enlarge the number of Ukrainian intellectuals, who are scarce" - these are the lines from Yaroslav Melnyk's autobiography, he applied for a place in underground Ukrainian Polytechnic in Lviv. The visitors to the museum can get acquainted with this document.

The educational process in underground Lviv Polytechnic was organized according to the curriculum of Gdansk Polytechnic and Pshibramsk Mining Academy in Czech and Slovakia Republic; the Departments of Forestry and Chemistry studied on the basis of Prague Polytechnic curriculum. The Rector Victor Luchkiv established close relations with representatives of European Polytechnic schools of higher education, and due to this students had a possibility to continue their study abroad when the educational conditions in Lviv became unbearable. At the museum exposition there is a photo of the first group of Ukrainian students who went to study abroad. Especially a lot of Ukrainian students continued their study at Dantsing Polytechnic. In the museum there are documents which tell us about the study of Ukrainian students and their life there in general. As in most cases our students were born into poor families, their study abroad was not easy. Many of them earned their living additionally by tutoring. The fact that they didn't disdain physical work is proved by the photo where students are unloading coal from railway freight cars in their spare time. The crisis in Europe made the life and study of Ukrainian students very complicated. At that hard time the appeals to salvation of young people studying abroad

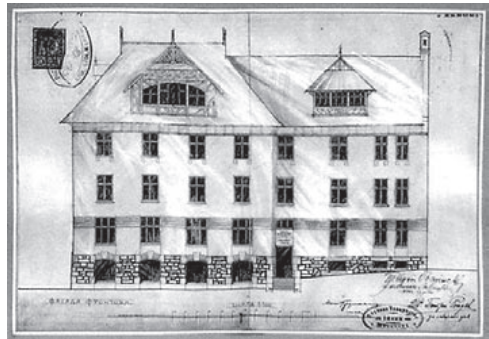
поширювалися заклики до порятунку української молоді, що навчається за кордоном. „Рятуйте майбутні кадри української інтелігенції! Кожен гріш, висланий на допомогу українському студентству — це збільшення нашої національної сили“, — говорилося у цих закликах.

Зберігся ще один цікавий документ — відозва Союзу українських студентів „Основа“ в Данцігу до Спілки польської студентської молоді. Польські студенти підбурювали українців до протестів проти рекомендації ректора Данцігської політехніки послуговуватися у межах цього навчального закладу німецькою мовою. У відповідь їм українські студенти писали: „А чи відомо вам, що тисячі студентської молоді Гамччини, Волині, Холмщини, Підляшшя за те, що хочуть здобувати знання у Львівському університеті і Львівській політехніці рідною мовою, караються в'язницею, мов злочинці? І це діється у країні, де українське населення складає понад 80 відсотків!“

У вільний від навчання та праці час українські студенти брали участь у всіх гуртках, студіях, спортивних змаганнях, давали музичні концерти. У Музеї експонується афіша концерту, влаштованого для німецької молоді студентами-українцями, які були дуже активні у громадсько-політичному житті української спільноти. Таємна Політехніка підтримувала тісні контакти з Українською Господарською Академією у Подєбрадах (Чехія).

Академічний дім у Львові. Тут відбувалися заняття Української політехнічної (таємної) школи

Academic House in Lviv. Here classes of the Ukrainian Polytechnic (underground) School took place

Афіша концерту, влаштованого українськими студентами в Данцігу

A placard of a concert organised by Ukrainian students for German youth

Студенти-техніки у Данцігу (другий праворуч у другому ряду Роман Шухевич)

Technical students in Danzing (the second on the right in the second row is Roman Shukhevych)

were spread in Halychyna. The appeals said “Save future Ukrainian intellectuals! Every coin sent to help Ukrainian students is an increase of our national power”.

One more interesting document has been preserved, it is the response of Ukrainian Student Union “Osnova” to Polish Student Union. Polish students encouraged the Ukrainians to protest against the recommendation of the Rector of Dantsing Polytechnic to use German in this educational institution.

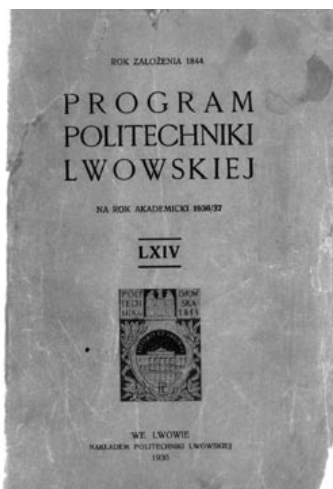
In response Ukrainian students wrote: “Do you know that thousands of Ukrainian people in Halychyna, Volyn, Kholmshchyna, and Pidliashya are imprisoned like criminals for the desire to use their mother tongue in Lviv University and Lviv Polytechnic? It occurs in the country where Ukrainians make up about 80% of the population!”.

When they were not studying or working, the Ukrainian students during their spare time participated in different activity groups, sport competitions, and organized musical concerts. The museum contains the display of a concert advertisement, organized for the German youth by the Ukrainian students who were very active in the social and political life of the Ukrainian community. Underground Polytechnic maintained close contacts with the Ukrainian Academy of Economy in Podedbrady (Czech Republic).

IV. Львівська політехніка у 30-ті роки XX століття

1930-ті роки — складний період в історії Політехніки: саме тоді почалися виступи молоді проти Numerus Klausus (на цей час лише п'ять відсотків українських абітурієнтів могли претендувати на здобуття високої освіти). У зв'язку з підвищенням плати за навчання у всіх навчальних закладах було створено Тимчасовий антимонопольний комітет, який закликав студентів до протестних виступів проти влади. Активні дії студентства спонукали сенат Політехніки порушити права автономії ВНЗ і допустити на його територію поліцію. У цих умовах багато української молоді стало членами ОУН та УВО. Серед експонованих матеріялів — відозва Тимчасового антимонопольного комітету до молоді із закликом відстоювати право на освіту, звернення львівської поліції до сенату Політехніки з проханням подати характеристику на Степана Бандеру — студента агрономічного відділу; світлини Катрусі Зарицької — активного члена молодіжної ОУН та Юрка Криштальського — члена УВО (студент-хімік, активний учасник протестних акцій).

Водночас у тридцятих роках відбувається розширення матеріяльної бази Політехніки, саме тоді остання сформувала одну з найбільших в Європі технічних бібліотек, тоді ж були створені астрономічна та аеродинамічна лабораторії, розвивалися такі напрями, як електрозварювальні технології, електротехніка та радіотехніка, геодезія та гідробудівництво. Склалася львівська архітектурна школа. Експонуються світлини: Наукової бібліотеки Політехніки на вулиці Професорській

Програма Політехніки (1936)

Programme of Lviv Politechnic (1936)

Відзнаки ректора

Rector's regalia

Катруся Зарицька (1934)

Katrusia Zarytska (1934)

IV. Lviv Polytechnic in the 30s of the 20th century

The 1930s represented a very complicated period in the history of Lviv Polytechnic: it was then that the youth protests against “numerus klausus” began (at that time only five percent of Ukrainian applicants could qualify to receive higher education). Due to the increase of tuition fee, the Provisional Antimonopoly Committee was set up in all educational institutions and encouraged students to protest against the authorities. Students’ active actions prompted the Polytechnic’s Senate to violate the rights of University’s autonomy and allow the police to enter the premises. Under these circumstances, many young Ukrainians became OUN and ULO members. Among the materials displayed there is a proclamation of the Provisional Antimonopoly Committee to young people encouraging them to uphold their right to education, a request of Lviv’s police to the Polytechnic Senate to provide a testimony against Stepan Bandera – a Department of Agriculture student; photos of Katrusia Zarytska - an active member of youth OUN, and Yurko Kryshchalsky - a member of ULO (Chemistry Department student and an active participant in protest manifestations).

At the same time in the thirties, the material base of the Polytechnic was expanded; it was then that the largest technical library in Europe was established, the astronomy and aerodynamics laboratories were set up, and such branches as electrical-welding

Степан Бандера (1909 — 1959)

Stepan Bandera (1909-1959)

Юрко Кришталський

Yurko Kryshhtalsky

Казимир Бартель, професор
(1882 — 1841)

Kazymyr Bartel,
Professor (1882-1841)

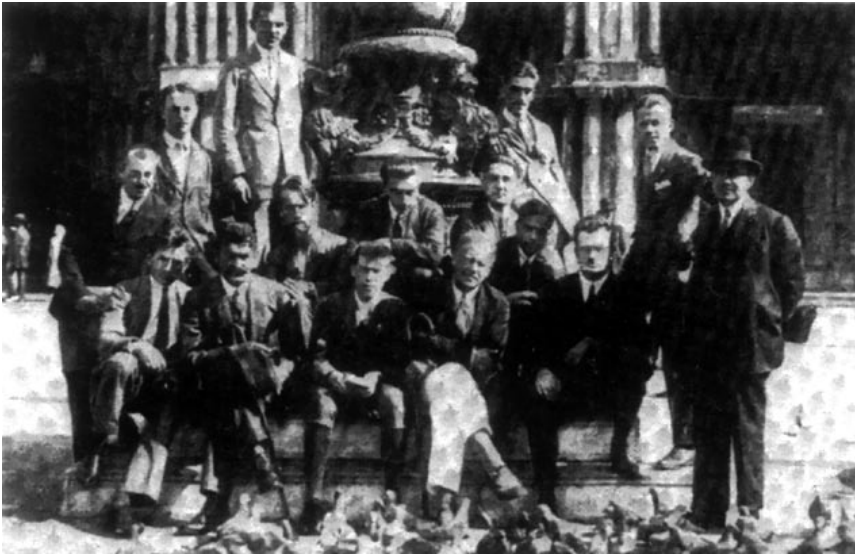
Януш Вітвицький,
випусник Львівської політехніки
(1903 — 1946)

Yanush Vitvytskyy,
a graduate of Lviv Polytechnic, (1903-1946)

Студенти — члени українського товариства „Основа“
перед головним корпусом Львівської політехніки

Students-members of the „Osnova“ Ukrainian Society
in front of the main building of Lviv Polytechnic

Група студентів-архітекторів у Римі під час практики (1930)

A group of students of architecture during their practice in Rome (1930)

technologies, electronics and radio engineering, geodesy and hydro-constructing were developed. The school of architecture was established in Lviv. On the display there are the photos of the Scientific Library of Polytechnic located at Professorska Street (this building enriched Polytechnic in 1932, the author of the design is Tadey Osinsky; the building contains an inscription on the pediment of the main facade: “Hic mortui vivunt et muti loquuntur” – “Here the dead come to life and the mute speak”), an administrative building occupied by the department of electrical engineering (this is one of the distinguished structures of the industrial architecture in Lviv, designed by Tadey Vruble).

The students had an opportunity to study the accomplishments of the European architecture; a displayed photo immortalized future architects in Italy. Another photo shows a group of female students of the General Department of Polytechnic. The department trained teachers for technically-oriented schools. Two people stand out from this group - Lviv's subsequently famous graphic-artist Sofia Gebus and Lviv's art critic Mechyslav Gembarovich. Another display contains the well-known plastic panorama of Medieval Lviv by architect Yanush Vitvytsky; a copy of professor Kazimir Bartlia's doctor of honoris causa diploma (technical sciences), Prof. Stepan Bryla's scientific publication dedicated to the problem of welded constructions used to build bridges (Japanese language edition); photos of the Polytechnic's Senate members: Professors K. Fryza, T. Ossinsky, J. Horoshkovsky and others.

(цим приміщенням Політехніка збагатилася у 1932 році, автор проекту Тадей Осінський; на фронтоні головного фасаду напис: „Nis mortui vivunt et muti loquuntur“ — „Тут мертві живуть і німі промовляють“), адміністративний будинок електричних закладів (це один з помітних об'єктів промислової архітектури Львова — автор Тадей Врубель).

Студенти мали можливість вивчати здобутки європейської архітектури; представлено світлину, на якій майбутні архітектори увічнінені в Італії. Ще одна світлина представляє групу студенток загального відділу, що був при Політехніці. Тут готували вчителів для шкіл із технічним спрямуванням. З цієї групи вирізняються відомі в майбутньому львівська художниця-графік Софія Гебус та львівський мистецтвознавець Мечислав Гембарович. Експонується також проспект відомої пластичної панорами середньовічного Львова архітектора Януша Вітвицького; копія диплома доктора honoris causa (технічні науки) професора Казимира Бартеля, наукова публікація професора Степана Брили, присвячена проблемам зварювальних конструкцій при будівництві мостів (видання японською мовою); світлини сенату Політехніки, професорів К.Фриза, Т. Осінського, Я. Горошковського та К. Бартеля.

У тридцятих роках Політехніка збагатилася новими студентськими товариствами, як от Спілка студентів Росії, Академічна спілка польської молоді (т. зв. „кресув всходніх“). Експонуються їхні матеріали. Згідно з розпорядженням президента Польської республіки від 1 червня 1938 року ректором на навчальні 1937 — 1939 роки було призначено професора Едварда Сухарда. Представлені також дружні шаржі на ректора та окремих професорів.

Студенти загального відділу. В центрі —
Софія Гебус-Баранецька, згодом відома українська малярка (1932)

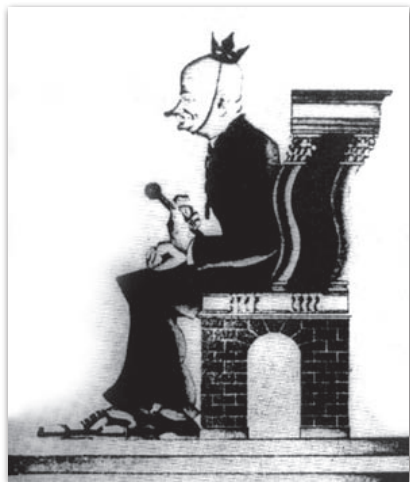
*The students of General Department. In the centre —
Sophia Hebus-Baranetska, a famous Ukrainian artist (1932)*

Сенат Львівської політехніки (1931/32)

The Senate of Lviv Polytechnic (1931/1932)

In the thirties, Polytechnic was enriched by the creation of new student societies, such as the Russian Student Union and the Academic Union of Polish Youth (so called “Eastern Regions”). Their materials are on the display. By a decree issued by the President of the Polish Republic on June 1, 1938, Edward Sukhard was appointed Rector for 1937-1939 academic years. Friendly caricatures of the Rector and certain professors draw a smile.

Дружні шаржі на професуру

Friendly caricatures of professors

V. Репресована наука (1939 — 1950)

В окремі періоди свого існування Політехніка зазнавала відчутних репресій від колоніальних режимів. Серед найстрахітливіших були, зокрема, німецький та советський. Експонуються матеріали про розстріл в окупованому Львові гітлерівцями польської професури та працівників Політехніки. Серед останніх були, зокрема, такі відомі вчені, як К. Бартель, В. Круковський, М. Ломницький, С. Пілат, В. Стожек, К. Ветуляні, К. Вайгель, Г. Віткевич, а також співробітник ВНЗ І. Перчинський з дружиною. Колишні політехніки в період Другої світової війни воювали проти двох ворожих Україні режимів: німецького та советського. Експонуються світлини геодезиста Романа Кивелюка, жорстоко замордованого гестапівцями, Петра Франка, убитого за невідомих обставин катами НКВД.

Про студента Політехніки Строцького згадує Андрій Білинський. Арештований НКВД, він відбував каторгу у Воркуті. У 1948 році йому пощастило звідти втекти з фальшивими документами. Повернувшись до Львова, Строцький знову, але вже під чужим прізвищем, вступив до Політехніки і навіть їздив у складі футбольної студентської дружини на змагання до Києва. У 1949 році його заарештували повторно, після чого він відбував покарання у Караганді, де з ним і зустрівся Андрій Білинський.

Кожен, хто завітає до Музею, зможе прочитати пекучі рядки про Катрусю Зарицьку, жінку з трагічною долею. Автор описав її перебування в одній з найстрашніших в'язниць Росії — каторжанському таборі в Мордовії.

Відомий український математик Микола Чайківський, син славного українського письменника А. Чайківського — один із небагатьох, хто вижив, перебувши каторгу на будівництві Біломор-Балтійського каналу. Визначному вченому, спеціалісту високого класу в царині металознавства, відомому громадському діячеві

Куток експозиції Музею

Part of the exhibition from Museum

Професор Донат Ленгауер, страчений бойовиками
польської Армії Крайової (1905 — 1945)

*Professor Donat Lenhauer executed by fighters of the
Polish Armija Krajowa (1905 — 1945)*

V. Science Repressed (1939 — 1950)

During certain periods of its existence, Polytechnic experienced significant repressions from the colonial regimes. Among the most horrible ones were, particularly, the German and Soviet regimes. The materials displayed concern the execution of Polish professors and staff members of the Polytechnic. Among them were such well-known scientists as K. Bartel, V. Krukovsky, M. Lomnytsky, S. Pilat, V. Stozhek, K. Vetuliani, K. Vaggel, G. Vitkevich, and also staff members of the university M. Berezyn, and I. Pertchynsky with his spouse. During the Second World War, Polytechnic graduates fought against two hostile to Ukraine regimes: German and Soviet. The display photos show Roman Kyveliuk, a surveyor, who was violently murdered by Gestapo soldiers, and Petro Franko, killed by NKVD executioners under unknown circumstances.

Andriy Bilynsky recalls the Polytechnic student Strotsky. Having been arrested by NKVD blackguards, he was serving penal servitude in Vorcuta. In 1948, having obtained false documents, he was lucky to escape. After his return to Lviv, Strotsky, once again, but under some else's surname, entered the Polytechnic and even went to sport competitions in Kyiv as a member of the student football team. In 1949, he was arrested once again and served his sentence in Karaganda, where he met Andriy Bilynsky.

Everyone who visits the Museum may read bitter lines about Katrusia Zarytska, a woman with a tragic fate. The author described her life in one of the most horrible prisons in Russia, a concentration camp in Mordovia.

A famous Ukrainian mathematician Mykola Chaikivsky, son of the famous Ukrainian writer A. Chaikivsky, is one of the few people who survived after the penal servitude in building of Bilomor and Baltic sea channel. I. Feshchenko-Chopivsky, an outstanding scientist, a high level expert in the field of metals, a famous public figure, wasn't to live through the time of captivity in a terrifying camp of Abesz in the far north of Russia.

Documents and photos also testify to the insidious imprisonment of the whole group of bandura players and its head Oleh Hasiuk by NKVD agents.

In the Museum there is also evidence of a dramatic fate of Donat Lengauer, a scientist and Professor, dean of the Chemical Department. His personal case is stored in our

Олег Гасюк, керівник студентської капели бандуристів, репресований службою НКВД

Oleh Hasiuk, leader of the students' bandura players group, repressed by NKVD services

І. Феценку-Чопівському не судилося пережити час неволі у страхітливому таборі на далекій півночі Росії (Абезь).

Документи та світлини нагадують також про підступне ув'язнення енкаведистами цілої капели бандуристів та її керівника Олега Гасюка.

Є у Музеї свідчення про драматичну долю ученого та викладача, декана хімічного факультету Політехніки Доната Ленгауера. Його особова справа зберігається у нашому архіві. Учений був безпідставно звинувачений командуванням польської Армії Крайової у тому, що він нібито склав список професорів-поляків Політехніки, відповідно до якого енкаведисти проводили арешти. Насправді ж це звинувачення цілком безпідставне. Причина цькування та вбивства Доната Ленгауера в 1945 році інша. Річ у тому, що з 1944 року Політехніка почала переходити на викладання українською мовою (більша частина польських професорів цю акцію тихо бойкотувала). Професор Ленгауер був серед перших, хто погодився читати лекції українською. Ця мова не була йому чужа, хоча він називав себе поляком. І польські шовіністи нещадно розправилися з ученим. Спершу був убитий його 11-річний син, пізніше на могилі дитини пострілом у спину вбили і батька. Прожив Ленгауер лише 40 років. Окрім життя, у нього відібрали добре ім'я, спалюючи його.

Від рук бойовиків Армії Крайової загинули також колишні політехніки, міністр в українському уряді Я. Стецька Андрій П'ясецький та Микола Березин.

У 1946 році було підступно вбито Януша Вітвицького. Виконавці цього злочину невідомі.

У тяжкій боротьбі з німецькими та московсько-більшевицькими окупантами героїською смертю загинули колишні студенти Політехніки: шеф штабу УПА Олександр Гасин (1947 р.) та Головний Командир УПА генерал Роман Шухевич-„Тарас Чупринка“ (1950 р.).

archives. The scientist was unfoundedly accused by the authorities of Polish Army of compiling lists of Polish professors in Polytechnic University, according to which NKVD agents arrested people. In reality this verdict is completely groundless. The reason for persecution and killing of Donat Lengauer in 1945 was totally different. The matter is that in 1944 Polytechnic University began the transition to teaching in the Ukrainian language (the majority of Polish professors calmly boycotted this innovation). Professor Lengauer was among those first who agreed to deliver lectures in Ukrainian. This language wasn't foreign to him, though he called himself Polish. And Polish chauvinists dealt cruelly with the scientist. At first, his eleven year old son was killed; later the father was shot at the back and also killed when he came to his child's grave. Lengauer lived only 40 years. Apart from his life, his good name was taken from him and denigrated.

Andrew Piasetsky, a minister in Ukrainian government headed by Ya. Stetsko, a former Polytechnic faculty member, was also killed by Polish Army.

In 1946 Yanush Vitvytsky was cunningly killed. The murderers are unknown.

Former students of Polytechnic University such as the Head of Ukrainian Liberation Army headquarters Oleksandr Hasyn (1947) and Commander-in-Chief of Ukrainian Liberation Army General Roman Szuhevych-“Taras Chuprynka” (1950) died heroically in hard unequal fight against German and Bolshevyyk occupants.

Іван Фещенко-Чопівський (1884 — 1947), професор
Гірничої академії у Кракові, викладач Української
політехнічної (таємної) школи

*Ivan Feschenko-Chopivsky (1884-1947), Professor
of the Mining Academy in Krakow, teacher at the
Ukrainian Polytechnic (underground) School*

І. Фещенко-Чопівський
у концтаборі Абезь (1951)

*Professor I.Feschenko-Chopivsky in the
concentration camp Abetz' (1951)*

VI. Львівський політехнічний інститут (1939 — 1991)

У 1939 році Політехніка змінила свою назву на Львівський політехнічний інститут. Із встановленням советського режиму почалася докорінна перебудова закладу, яка продовжувалась після закінчення Другої світової війни. Тоді за діяльністю ВНЗ та його громадських організацій здійснювався недремний партійно-комуністичний нагляд. Найменші прояви вільнодумства суворо переслідувалися. Наказ про відрахування з Інституту (для студентів), як звичайно, звучав так: „Відрахувати за поведінку, не гідну звання радянського студента“. А незабаром почалося інтенсивне зросійщення Інституту. Брутально утверджуючи провідну роль російської мови, за короткий час з навчального процесу та діловодства було майже повністю витіснено мову корінної нації.

У 1944 році директором Інституту було призначено С. Ямпольського. Поряд із навчально-виховною роботою розгорнулися наукові дослідження, спрямовані на прискорення відбудови різних ділянок державного господарства, згодом — Космосу. У 1945 році наукова громадськість Львова скромно відзначила 100-річчя від дня заснування Політехніки. 8 жовтня 1946 року вийшло перше число студентського часопису „Радянський студент“ (тепер — тижневик „Аудиторія“).

Відзначення 100-річчя
Львівської політехніки
(1944)

*Celebration of the 100th
anniversary of the foundation
of Lviv Polytechnic*

Політнавчання у Львівському політехнічному інституті

Political instruction at Lviv Polytechnic Institute

VI. Lviv Polytechnic Institute (1939 — 1991)

In 1939, “Polytechnic” again changed its name into Lviv Polytechnic Institute. With the establishing of Soviet occupational regime a crucial renovation of the institution began and continued after the end of Second World War. At that time the activities of the higher educational institution and its public organizations were continually observed by the communist party. The occupants severely persecuted the least manifestations of free-thinking. An order for expulsion from the Institute (for students) usually sounded the following way: “To expel for the behavior unworthy of a soviet student”. Soon intensive introduction of the russification started at the Institute. Brutally imposing the leading role of the Russian language, the language of the indigenous nation was almost completely forced out of the academic process and business papers in a short time.

In 1944, S. Yampolsky was appointed director of the Institute. Beside the educational work, scientific investigations were expanded, which were directed to the acceleration of the educational establishment renovation, different spheres of national economy, and later - the space science. In 1945, Lviv scientific community modestly marked the 100th anniversary of Polytechnic’s foundation. On October, 8th, 1946 the first issue of student newspaper “The Soviet Student” was published.

Студентське конструкторське бюро

Student Construction Bureau

Студентський квиток (1940)

A Student's Card (1940)

Габріель Сокольніцький
(1877 — 1975), професор
кафедри електричних станцій

Gabriel Sokolnytsky
(1877 — 1975), Professor of
the Electrical Power Stations
Department

Мирон Плетінка
(1931 — 1976), завідувач НДЛ-16

Myron Pletinka (1931-1976),
Head of NDL-16

Юрій Величко (1903 — 1979),
професор теоретичної радіотехніки

Yuriy Velychko (1903 — 1979),
Professor of theoretical radio
engineering

Роман Липка (1921 — 1999),
доцент кафедри малюнку та живопису.

Roman Lyпка (1921 — 1999),
Associate-Professor of the Department of
Drawing and Painting

Євген Замора (1914 — 1981),
завідувач кафедри конструювання
радіоапаратури

Yevgen Zamora (1914 — 1981),
Head of the Department of Radio
Apparatus Design

У 1947 році було створено Студентське науково-технічне товариство, з кінця 1950-х років іде формування мереж філіялів Інституту. З 1961 року почалася підготовка спеціалістів для країн зарубіжжя. Відбулося також розширення матеріально-технічної бази, започатковано будівництво нових корпусів Інституту. У 1964 році відбулося перше урочисте посвячення першокурсників у студентську громаду.

У 1951 році під керівництвом диригента Львівського театру опери і балету було організовано Студентський симфонічний оркестр (у 1960 році його колектив удостоєно високого звання народного). Трохи раніше була створена студентська хорова капела, на базі танцювального гуртка організовано ансамбль народного танцю „Вірність“, камерний вокальний ансамбль „Аколада“, чоловічу хорову капелу „Орфей“. У 1985 році Інститут посів перше місце серед ВНЗ із фізкультурно-масової роботи. 1988 року в Політехніці було створено Товариство рідної мови ім. Т. Шевченка (тепер — Товариство „Просвіта“).

18 жовтня 1990 року за ухвалою конференції Львівського політехнічного інституту над головним корпусом як символ національного відродження врочисто піднято український синьо-жовтий прапор, освячений у соборі Святого Юра митрополитом УГКЦ Володимиром Стернюком. Незабаром (1991 р.) уперше за півстоліття (на конференції Інституту) ректор був обраний демократичним чином. У Музеї експонуються світлини ректора Ю. Рудавського, професорів Політехніки Ю. Величка, С. Замори, К. Карандеєва, М. Плетінки, Р. Липки та ін., а також документ про надання Політехніці статусу національного ВНЗ та інші матеріали.

Симфонічний оркестр Львівської політехніки

People's symphonic orchestra

Пам'ятний день 18 жовтня 1990 року — над Політехнікою замайорів український національний прапор

Memorable day of the 18th of October, 1990: the Ukrainian National Flag flies over Lviv Polytechnic

In 1947 a Scientific and Technical Student Society was created, from the end of 1950th formation of branches of the Institute started. In 1961 training of specialists for foreign countries began. The premises were extended, new buildings were erected. In 1946, the first ceremony of inauguration of freshmen into student community took place.

In 1951, Students symphonic orchestra was organized under the guidance of the conductor of Lviv Opera House (in 1960 it was awarded high title of National Orchestra). A little earlier students choir was created, a group of folk dance “Virmist” was organized on the basis of dancing circle, as well as chamber vocal group “Acolada” and male choir “Orpheus”. In 1985, Institute took the first place among higher educational establishments for physical training and mass activities. In 1988 in Polytechnic, the Council of the Primary organization of T. Shevchenko Native Language Society was elected.

Following the resolution of the Conference of Lviv Polytechnic Institute the Ukrainian Blue and Yellow Flag blessed in St. Georges Cathedral of UGCC by Metropolitan Volodymyr Sternyuk was raised over the main building on the 18th October, 1990, as a symbol of national revival. Soon (1991) for the first time in half a century (at the Institute’s conference) its Rector was elected in a democratic way. The photos of Rector Y. Rudavskyy are exhibited, and those of such professors of Polytechnic as Yu. Velychko, S. Zamora, K. Karandiyev, M. Pletinka, R. Lypka etc, as well as the document of granting Polytechnic the status of National Higher Educational Establishment and other documents.

**Видання до друку підготував колектив
редакції тижневика „Аудиторія“**

*літературне редагування і коректура — Ярослав Тучапський
дизайн, комп'ютерне складання
та виготовлення оригінал-макетів — Павло Проців*

*Переклали на англійську мову викладачі кафедри іноземних мов
М. Бусько, І. Висlobодська, М. Джура, Л. Ільницька, Л. Лінник,
О. Мазур, З. Магдач, А. Сидор, Г. Яремко, М. Федоришин*

Надруковано у поліграфічному центрі Видавництва
Національного університету „Львівська політехніка“
вул. Ф. Колесси, 2, м. Львів, 79000

Наклад 500. Замовлення № 50243